

Alkotmánybíróság
1015 Budapest
Donáti u. 35-45
részére

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/4 19 -0 /2018
Érkezett:	2018 MÁRC 09.
Példány:	2
Melléklet:	19 db
Kezelőiroda:	<i>ju</i>

VESZPRÉMI KÖZIGAZGATÁSI ÉS MUNKAÜGYI BÍRÓSÁG VESZPRÉM	
2018 MÁRC 05.	
Példány:.....	mell.:.....db
Az ügyirat száma: 6 Kpk. 50. 069 /2017	
Ap.	

Tárgy: alkotmányjogi panasz a
Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi
Bíróság 6 Kpk.50.069/2017/6 sz. végzése
és az annak alapjául szolgálóan, az
Országos Környezetvédelmi és
Természetvédelmi Főfelügyelőség
OKTF-KP/11650-2/2016 számú végzése
és az annak alapját képezően, a Fejér
Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi
és Természetvédelmi Főosztálya által
KTF-15036/2016 ügyszám és 64669/2016
iktatószám alatt meghozott végzés ellen

Tisztelt Alkotmánybíróság!

I.

1. A csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőnk útján az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján – az Alaptörvény I cikk (4) bekezdése szerinti jogalanyként, törvényes határidőn belül, az Abtv. 52 § (5) bekezdése szerint azonosított:

██████████ (székhelye: ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████)

telephelyei: ██

hrsz) Cg. ██████████ indítványozóként alkotmányjogi panaszt terjesztünk elő

a) a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6. Kpk.50.069/2017/6 sz

végzése

b) illetve az annak meghozatalához vezető eljárás, és az abban meghozott határozatok ellen.

A jogi azonosítás körében utalunk arra, hogy 1/2-ed eszmei hányadú társtulajdonosa vagyunk a korábban a [REDACTED] majd a [REDACTED] tulajdonát képező-, a hivatkozott cégek működésének következtében szennyezetté vált-, s jelenleg a 2236/1997 (VII.29) Kormány határozatra épülően, a [REDACTED] által 2001 év óta végzett kármentesítés alatt álló, [REDACTED] gyártelep alábbi ingatlanainak: papkeszi [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] hrsz-ú ingatlanok valamint a [REDACTED] [REDACTED] hrsz-ú ingatlan.

Mint az 1995 évi LIII törvény 101 § (4) bekezdése alapján kármentesítés tőrésre kötelezett ingatlan tulajdonos, lassan már 11 éve tőrjük a kármentesítésnek a [REDACTED] általi végzését.

A kármentesítés tekintetében, mint a környezetvédelmi hatósági eljárásokkal érintett ingatlanoknak a tulajdonosa, a kármentesítéssel kapcsolatos hatósági eljárásokban a 2004 évi CXL törvény 15 § (3) bekezdése alapján, – kényszerhelyzetben - ügyfélnek minősülünk.

Alapvető érdekünk, hogy a hivatkozott kármentesítés a lehető legrövidebb időn belül befejeződhessen, s végre használni tudjuk az ingatlanainkat. Ehhez pedig az szükséges, hogy a kármentesítés a jogszabályok előírásainak megfelelően kerüljön

elvégzésre. Ezért kiemelkedően fontos, hogy a jogszabálysértő hatósági határozatokkal szemben gyakorolni tudjuk a jogorvoslati jogunka.

2.1. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f)* pontja alapján a panasz megalapozása körében – határozott kérelemként - itt összefoglalóan, a továbbiakban pedig részletesen indokolva, kérjük, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság a panaszunknak helyt adni, azaz az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) AB Tü. Határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 30. § (1) és (4) bekezdése alapján lefolytatott eljárásban azt befogadni, érdemben a kérelmemnek megfelelően elbírálni, a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6 Kpk.50.069/2017/6 sz. végzését-, az annak alapjául szolgálóan, az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség OKTF-KP/11650-2/2016 számú végzését-, és az annak alapját képezően, a Fejér Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya által KTF-15036/2016 ügyszám és 64669/2016 iktatószám alatt meghozott végzést pedig, az Abtv. 43. § (1) és (4) bekezdése szerint megsemmisíteni szíveskedjék.

2.2. Úgyszintén indítványozzuk, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. (1) bekezdése alapján a támadott döntéssel együtt végezze el a sérelmes helyzet előidézését lehetővé tevő, a későbbiekben pontosan megjelölt jogszabályi rendelkezések Alaptörvény szerinti felülvizsgálatát is.

3. Kérjük, hogy az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat eredményeként az Abtv. 27. §-a és 29. §-a alapján állapítsa meg, hogy a támadott bírósági döntés és az annak alapját képező-, a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 14/2015 (III.31) FM rendelet (továbbiakban: Rendelet) nem áll összhangban az Alaptörvénnyel. Alaptörvény-ellenes, mert az Alaptörvény Szabadság és Felelősség Fejezete XVIII. cikkének (1) és (7) bekezdéseiben rögzített tisztességes eljáráshoz való jog keretén belül, közvetlenül sérti az Alaptörvény Szabadság és Felelősség Fejezetének XXVIII. cikke (7) bekezdésében megfogalmazott jogorvoslathoz, jogérvényesítéshez való jogot, a Szabadság és Felelősség Fejezetének XXVIII. cikke (a) bekezdésében megfogalmazott bírói függetlenséghez való jogot, Szabadság és Felelősség Fejezetének a XV. cikke (2) bekezdésben meghatározott diszkrimináció tilalmát, közvetetten pedig, a Szabadság és Felelősség Fejezetének a XXI. cikke (1) bekezdésében meghatározott egészséges környezethez való jogot.

Az alapul fekvő és az eljárás tárgyává tett, támadott jogszabályi rendelkezések a következők: A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 14/2015 (III.31) FM rendelet (továbbiakban: Rendelet) 2 § (5) bekezdése-, továbbá az 5 § (3) bekezdése-, 7 § (1) bekezdése-, valamint 1 - 4 sz. mellékletei együttesen.

Az alaptörvény-ellenességet jelen esetben az okozza – és ezért az alkotmányjogi panaszunk külön megalapozásaként felhívjuk az Abtv. 26. § (2)

bekezdés b) pontját is – hogy a helyzet és a Rendelet hivatkozott rendelkezéseinek orvoslására semmilyen jogszabályi lehetőség és bírói eljárás nincs. A közigazgatási hatóság támadott döntése érdemben a bíróság által sem orvosolható, mert a jogszabály felhívott rendelkezései kiüresítik a bírói eljárás lényegét, a tartalmi felül bírálatot.

Hangsúlyozzuk: panaszunk nem vagylagos, és nem vagylagos a hatáskör megjelölése sem. Két kapcsolódó, azonos ügyből fakadó, jól elkülöníthető problémakörrel van szó. Ennek egyik részére az Abtv 27. §-a-, a másik részére pedig, az Abtv 26. § (2) bekezdésének a b) pontja az irányadó. Ezt a helyzetet a hatóság és a bíróság sem tudja önerőből feloldani, mert nincs rá jogszabályi lehetősége.

4. Kérjük, továbbá az Alkotmánybíróság az érdemi döntésében vonja le az alaptörvény-ellenesség konzekvenciáit, s ennek során az Alaptörvény 24. § (3) bekezdés b) pontja, valamint az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján – mint alaptörvény-ellenest – semmisítse meg a jelen panaszban megtámadott döntéseket és állapítsa meg a Rendelet hivatkozott jogszabályi rendelkezéseinek az Alaptörvényellenességét.

II.

Az Alkotmányjogi panasz eljárási feltételeit az alábbiak szerint igazoljuk:

1. Az indítványt az előterjesztésre jogosult gazdálkodó szervezet képviselőjeként, ügyvédként eljáró jogi képviselő közreműködésével az Abtv. 51. § (1)

bekezdése, valamint az Ügyrend 25. § (5) bekezdése, illetve a 27. § (1) bekezdése alapján a jogi képviselőt igazolásával nyújtjuk be.

2. Bejelentjük, hogy az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján panaszunk határidőben előterjesztett, mert a támadott bírósági végzést 2018 január hó 12 napján vettük kézhez.

3. A jóhiszemű pervitel szabályainak megfelelően az Ügyrend 26. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel nyilatkozunk, hogy az ügyben felülvizsgálati, egyéb perorvoslati eljárás, nemzetközi bíróság előtti eljárás nincs folyamatban.

4. Mellékletként csatoljuk a I. pontban felsorolt határozatokat, és egyéb releváns okiratokat (meghatalmazás, cégkivonat, jogorvoslati kérelem, felülvizsgálati kérelem.) Az Ügyrend 27. § (6) bekezdése szerint a jogi képviselő a mellékleteket aláírásával ellátta. Az Abtv. 27. §-ában foglaltakra hivatkozva bejelentjük, hogy támadott bírósági végzés az ügyet véglegesen lezáró, egyben az alapul szolgáló hatósági végzéseket helybenhagyó döntés.

5. Az Abtv. 27. § -ban foglaltakra hivatkozással előadjuk, hogy a panaszosnak az egyedi ügyben való érintettsége megállapítható, mert a bírósági ügyben – a perjogi szabályok szerint – kérelmezőként járt el, a támadott döntés a jogorvoslati jogának a

gyakorlására volt kihatással. Ezt a csatolt bírósági-, és közigazgatási végzésekkel bizonyítjuk.

6. Az Abtv 52 § (5) bekezdésére hivatkozással bejelentjük, hogy adataink kezeléséhez hozzájárulunk, viszont nem járulunk hozzá az indítványozó adatainak a nyilvánosságra való hozásához.

7. Az Abtv. 29. §-a szerinti érdemi alaptörvény-ellenességet és a kérdés alkotmányjogi jelentőségét – az ismétlések elkerülése érdekében az I. pontban a kérelem alapjaként már megjelölt alaptörvényi rendelkezésekhez kapcsolódóan – a tartalmi indokolás keretében fejtjük ki.

Összefoglalóan itt arra utalunk, hogy az alapjogi sérelem – függetlenül a panaszos magatartásától - bekövetkezett akkor, és attól, hogy olyan összegű jogorvoslati díjat-, oly módon rendelt a Rendelet alkalmazni a jogorvoslati kérelemhez, ami a kényszerhelyzetben a hatósági eljárás alanyává váló ügyfelek részére eleve a jogorvoslati jogtól való megfosztásban megvalósuló jogfosztást produkált, és e jogfosztás a bírósági felülvizsgálati szakaszban sem volt orvosolható.

Ez önmagában sérti az Alaptörvénynek I. pontban felhívott rendelkezéseit: úgy, mint a tisztességes eljáráshoz való jogot, s annak keretében pedig, közvetlenül a bírói függetlenséghez való jogot, a jogorvoslathoz való jogot, és végül a diszkrimináció tilalmát, közvetetten pedig, az egészséges környezethez való jogot.

Az Alkotmánybíróság vonatkozó döntései tartalmazzák persze, hogy a jogbiztonsághoz való jog önmagában nem alkotmányjogi panasz alapja, s kérelmünket nem is erre, hanem az abból eredő-, az Alaptörvény Szabadság és Felelősség Fejezetében, a XVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben biztosított a tisztességes eljáráshoz való jogra, és annak lényegét jelentő bírói függetlenséghez, a jogorvoslathoz, valamint a védett diszkrimináció tilalmához való jogokra alapítjuk.

Az Abtv. 29. §-ában foglaltakra figyelemmel megjegyezzük, hogy – bár az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának vagylagos feltétele a *„döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség”* vagy az *„alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés”*; a korábbiakat nem megismételve, hivatkozunk arra, hogy ebben az esetben az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés feltétele is igazolható.

III.

1. A tartalmi alkotmányellenesség körében az alábbiakat tartjuk relevánsnak.

A könnyebb áttekinthetőség érdekében – a konkrét bírósági-, és hatósági végzések előzményeinek és hátterének fontosabb – csak az alkotmányjogi gyakorlatban – lényeges adatait ismertetnénk:

a.) A Fejér Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya a [REDACTED] kérelmére indult hatósági eljárásban, a kérelemnek helyt adó határozatában (továbbiakban: **Alaphatározat**), a higany szennyezőanyagot

érintően - álláspontunk szerint jogellenesen – a szennyezett földtani közeg tekintetében, a kármentesítési „D” célhatárértéket jelentősen felemelte. Álláspontunk szerint a felemelés csak és kizárólagosan azt a célt szolgálta, hogy a földcsere során, minél kevesebb szennyezett talajt kelljen kitermelni, azaz minél kevesebb állami pénzt kelljen a higanyszennyezés kármentesítésre fordítani. A határozattal szemben, a tényfeltárási hibákra is hivatkozással, szakmai alapú jogorvoslattal éltünk. Jogorvoslati kérelmünk érdemi vizsgálat nélkül elutasításra került azért, mert a Rendelet szerinti 281.751,-Ft összegű jogorvoslati díjat – cégünk gazdasági helyzete folytán, amihez az is hozzájárult, hogy 11 éve a fenti ingatlanaikat nem tudjuk használni – nem fizettük meg. A jogorvoslati kérelmünket érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés ellen, szintén jogorvoslattal éltünk. Ez utóbbi – a jogsértés tekintetében a Rendelet Alaptörvény sértő voltára való hivatkozással alátámasztott - jogorvoslati kérelmünket a másodfokú hatóság is elutasította. Az elutasító másodfokú végzés felülvizsgálata iránt, bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztettünk elő, amely kérelmünk a bíróság részéről szintén elutasításra kerül.

b.) Az Alaphatározat elleni jogorvoslati kérelem összeállításakor derült ki számunkra, hogy:

b.a.) a Rendelet (azaz a14/2015 (III.31) FM rendelet) 2 § (5) bekezdése szerint: „A jogorvoslati eljárás díja – az (6) és (7) bekezdésben foglalt esetek kivételével – a (3) bekezdésben és az 1 – 4 mellékletben meghatározott díjtétel 50 %-a.”

b.b.) a Rendelet 5 § (3) bekezdése szerint: *„A díjat – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – az eljárás kezdeményezésekor kell a kérelmezőnek megfizetnie.”*

b.c.) a Rendelet nem tesz különbséget az eljárás alanyai-, azaz az ügyfelek között abból a szempontból, hogy az alanyok (ügyfelek) kezdeményezői-, illetve kötelezettjei-e az eljárásnak vagy pedig – mert pld. az eljárás véletlenül az ingatlanaikat érinti – kényszerből váltak az eljárás alanyaivá illetve ügyfeleivé.

Figyelemmel a rendelet 1 - 4 mellékleteiben rögzített díjak nagyon magas összegeire, azoknak még az 50 %-a is igen jelentős terhet ró adott esetben egy kényszerből az eljárás alanyává (ügyféllé) váló (pld. akár egy nyugdíjas) személyre, a jogorvoslati jogainak a gyakorlásában. Különösen, ha azt is figyelembe vesszük, hogy a Rendelet 5 § (3) bekezdése kétséget nem hagy a felől, hogy **fizetés hiányában** (megjegyezzük, hogy ellentétben pld. az adójogi határozatokkal szembeni jogorvoslatokkal) **abszolút** nincs lehetőség a jogorvoslatnak az igénybevételére.

c.) Az Alaphatározat elleni jogorvoslati kérelem összeállításakor derült ki számunkra, hogy:

c.a.) a Rendelet 7 § (1) bekezdése szerint: *„A jogorvoslati eljárásban megfizetett díjat az ügyfélnek vissza kell téríteni, ha az első fokú hatóság által hozott határozat az ügyfél hátrányára részben vagy egészben jogszabálysértőnek bizonyul.”*

c.b.) a jogorvoslati díj tehát csak akkor jár vissza, ha a jogszabálysértés az ügyfél hátrányára áll fenn. Ez a fizetendő összeg felül még egy további befolyásoló tényező arra, hogy az ügyfél ne gyakorolja a jogorvoslati jogát, mert ha gyakorolja, és a jogszabálysértés fennáll ugyan, de nem az ő hátrányára, akkor az igen jelentős

összegű lerótt jogorvoslati díj – sikeres jogorvoslata ellenére is – részére elveszett, azaz azt nem kapja vissza. A Rendelet 7 § (1) bekezdése az „*ügyfél hátrányára*” szövegrésszel, egy semmivel sem indokolható-, ugyanakkor a jogorvoslati jog szabad gyakorlását jelentősen korlátozó szubjektív elemet épít be a visszatérítésnek a feltételei közé. S mindezt úgy, hogy visszaélésre okot adó módon, szabad mérlegelés körébe teszi azt, hogy ténylegesen mi is értendő egyáltalán, az ügyfél hátrányán.

d.) Az Alaphatározat elleni jogorvoslati kérelem összeállításakor derült ki számunkra, hogy:

d.a.) a Rendelet 2 § (7) bekezdése szerint: *Civil szervezetek esetében, ha az engedélyezési eljárás nem a civil szervezet kérelmére indul, a jogorvoslati eljárás díja a (3) bekezdésben és az 1- 4 mellékletben meghatározott díj 1 %-a*”

d.b.) láthatóan a Rendelet maga is differenciál, és az eljárást nem kezdeményező civil szervezetnek minősülő ügyfél részére jelentős mértékű kedvezményt biztosít. Ezért semmivel sem indokolható, hogy a kényszerhelyzetből az eljárás alanyaivá váló személyekre ez a kedvezmény már nem terjed ki. Azért is, mert a kényszerhelyzetből eredően ügyféllé váló személy, sem minősül eljárást kezdeményező ügyfélnek. Egyértelműen fennáll tehát a hátrányos megkülönböztetés az eljárást nem kezdeményező civil szervezethez képest, az eljárást szintén nem kezdeményező, de abba kényszerből belekerülő ingatlantulajdonos ügyfél terhére.

e.) A Rendeletnek a jogorvoslati jogot korlátozó hivatkozott rendelkezései folytán, sérül az egészséges környezethez való jog is, mert elősegíti a jogsértő hatósági határozatok

érvényre jutását, ami esetünkben azt jelenti, hogy a hivatkozott ingatlanok földtani közegében az un. „B” szennyezettségi határértéket igen jelentősen meghaladó mértékű higanyszennyezés marad fenn.

2. Az Alkotmánybíróság a – IV Alaptörvény-módosítással nem érintett – 3068/2013. (III. 14.) AB határozatában és 7/2013. (III. 1.) AB határozatában a jogállamiság, jogbiztonság, tisztességes eljárás körében fenntartotta korábbi határozatainak releváns lényegét. A 3068/2013. (III. 14.) szerint: „Az Alkotmánybíróság már a 9/1992. (I. 30.) AB határozatában megállapította – és ma is irányadónak tekinti –, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. „A jogbiztonság az állam – és elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.” (ABH 1992, 59, 65.). „A jogbiztonság megköveteli, hogy 'a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon.' [26/1992. (IV. 30.) AB határozat]. Az 1160/B/1992. AB határozatában az Alkotmánybíróság arra mutatott rá, hogy 'a jogalkalmazás általános és elvont módon megfogalmazott jogi normák konkrét, egyedi esetekre való vonatkoztatása. Ennek során minden jogszabály értelmezésre szorul még akkor is, ha annak problémamegoldó, alkotó jellege elmosódott, az értelmezési művelet más korábbi jogszabály értelmezésekre támaszkodva rutinná vált. [...]"

A 7/2013. (III. 1.) AB határozatában a kontinuitást az alábbiak szerint erősítette meg: „Az eljárás tisztességének alkotmányos követelményrendszerét a 2011. december 31-éig hatályban volt Alkotmány 57. § (1) bekezdése úgy fogalmazta meg, hogy 'a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.' A tisztességes eljárás alkotmányos előírásának lényeges tartalmát tekintve 2012. január elsején hatályba lépett Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a korábban hatályban volt Alkotmány 57. § (1) bekezdésével azonosan rendelkezik, amikor kimondja, hogy 'mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.' A 22/2012. (V. 11.) AB határozat úgy fogalmaz, hogy az 'Alkotmánybíróság az újabb ügyekben felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket az Alaptörvény hatályba lépése előtt hozott korábbi határozata az akkor elbírált alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben tartalmazott, feltéve, hogy az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges. [...] Az egyes intézményekről, alapelvekről és rendelkezésekről kialakított értelmezése a határozataiban található meg. Az Alkotmánybíróságnak azokra az alapértékekre, emberi jogokra és szabadságokra, továbbá alkotmányos intézményekre vonatkozó megállapításai, amelyek az Alaptörvényben nem változtak meg alapvetően, érvényesek maradnak.'

(Indokolás [40]–[41]) Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglalta össze. Az Abh.-ban megfogalmazott megállapításokat az Alkotmánybíróság utóbb több döntésében [5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75.; 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.] is megerősítette és gyakorlattá formálta. Az Abh.-ban kimunkált alkotmányos mérce értelmében a tisztességes eljárás (*fair trial*) követelménye az eljárásjogi garanciák érvényesülését is felöleli, és egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja az alkotmányszövegben kifejezetten nem nevesített bírósághoz való jog valamennyi feltételét is. (ABH 1998, 91, 98–99.)

3. Az Alkotmánybíróság értelmezésében tehát a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi

szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. **A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is.** A tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül [legutóbb megerősítve: 8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49, 80–81.]. Az Alkotmánybíróság ezt a követelményt első ízben a 39/1997. (VII. 1.) AB határozatában, a közigazgatási határozatok törvényességének ellenőrzésével összefüggésben úgy fogalmazta meg, hogy '[a] közigazgatási határozatok törvényessége bírósági ellenőrzésének szabályozásánál alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a perbe vitt jogokat és kötelezettségeket az Alkotmány 57. § (1) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelően érdemben elbírálhassa. A közigazgatási döntési jogkört meghatározó szabálynak megfelelő szempontot vagy mércét kell tartalmaznia, amely alapján a döntés jogszerűségét a bíróság felülvizsgálhatja.' (...) A közigazgatási határozatok törvényességének bírói ellenőrzése tehát alkotmányosan nem korlátozódhat a formális jogszerűség vizsgálatára. A közigazgatási perben a bíróság nincs a közigazgatási határozatban megállapított tényálláshoz kötve, és a jogszerűség szempontjából felülbírálhatja a közigazgatási szerv mérlegelését is. Az így felfogott érdemi elbírálással nem áll

ellentétben, hogy a bíróság a határozatot hozó hatóságot új eljárásra utasítja. Azok a jogszabályok, amelyek kizárják vagy korlátozzák azt, hogy a bíróság a közigazgatási határozatot felülvizsgálva a fentiek szerint érdemben elbírálja a jogvitát, ellentétesek az Alkotmány 57. § (1) bekezdésével. Ebből az okból nem csupán az a jogszabály lehet alkotmányellenes, amely kifejezetten kizárja a jogkérdésen túlmenő bírói felülvizsgálatot, vagy annak a közigazgatási mérlegeléssel szemben olyan kevés teret hagy, hogy az ügy megfelelő alkotmányos garanciák közötti érdemi "elbírálásáról" nem beszélhetünk, hanem az olyan jogszabály is, amely az igazgatásnak korlátlan mérlegelési jogot adván semmilyen jogszerűségi mércét nem tartalmaz a bírói döntés számára sem."

4.1. A panaszos álláspontja szerint az hivatkozott határozatoknak meg nem felelő törvényi rendelkezés és az azok nyomán megszületett, az alkotmányjogi panasz tárgyát képező döntések sértik a bírói függetlenség követelményét is, mert a jogalkotó kötelező, és ellentmondást nem tűrő jelleggel gyakorlatilag forintra, fillérre megmondja a jogorvoslati díjnak az összegét, és kimondja, hogy azt a kérelem előterjesztésekor azonnal meg kell fizetni, mert e nélkül jogorvoslat nincs. A jogalkotó ezzel elvonja a bírói tevékenység lényegét jelentő mérlegelési jogot.

4.2. A 7/2013. (III. 1.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette azt is, hogy Alkotmánybíróság az új, alaptörvényi szintű feladatának, a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatakor az Alaptörvényben megfogalmazott tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerének elemeit alkotmányos

mérceként veszi figyelembe. „Az Alkotmánybíróság mindezekből arra következtetésre jutott, hogy annak alkotmányos igénye, hogy a közigazgatási határozatok bírói ellenőrzése során a perbe vitt jogok és kötelezettségek érdemi elbírálást nyerjenek nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthető.”

A közigazgatási határozatok felülvizsgálata kapcsán – a kérelmező álláspontja szerint – irányadóak az Alkotmánybíróság azon korábbi döntései, amelyek éppen a tisztességes eljárással összefüggésben – most már az Alaptörvény R) cikke alapján is – a bírói felülvizsgálat garanciális jegyeit hangsúlyozzák.

A 2218/B/1991. AB határozat kimondta, hogy a közigazgatási határozatok felülvizsgálata kapcsán a bíróság törvényességi szempontból köteles ellenőrizni a megelőző eljárás egészét. A 2/2000 (II. 25.) AB határozatban a testület kifejtette, hogy a közigazgatási ügyekben a jogorvoslati lehetőségek kimerítéséhez kapcsolódó anyagi jogerő nem elegendő, a jogbiztonság más, a többi eljárástól különböző eljárási garanciák kiépítését is igényli. A közigazgatás működésének rendeltetéséből következően, amennyiben ugyanis a közigazgatási határozat törvénysértő, akkor nem pusztán az ügyfél, hanem a jog által védett közérdek és mások érdekei is sérülnek. (Érdekes, hogy példaként éppen a környezetvédelmi szabályok figyelmen kívül hagyásával megadott építési engedélyeket említette az Alkotmánybíróság.) A közigazgatási ügyekben az anyagi jogerő csak akkor állhat be, ha az ügyfél a bírói felülvizsgálat lehetőségét is kimerítette. A kimerítés esetünkben megtörtént. A kimerítéstől függetlenül is beállt azonban esetünkben a jogerő, mert nem orvosolható

a jogorvoslati díjnak a mértékére-, és megfizetése mellőzésére vonatkozó kérelem. A törvényességi szempontok érvényesítése – a bírói felülvizsgálat értelme – éppen azt jelenti, hogy a bíróságot az ilyen téves döntések az eljárási szempontú felülvizsgálatkor nem kötik, nem kötheti, mert ez esetben a hatékony jogorvoslat követelményét nem tudná érvényesíteni.

4.3. A tisztességes eljárás követelményével szembemegy, ha igazodva a bíróság érdemben nem is bírálhatja felül a döntést, s így eleve ellehetetleníti az érintett alapjogait is érintő helyzetek és verdiktek érdemi felülbírálatát. Ez jelenleg olyan sérelmet okoz az indítványozónak, amelynek révén folyamatosan sérelem éri.

Sérti a jogorvoslathoz való jogot az a körülmény is, ha az igénybe vehető jogorvoslat – mint jelen esetben is – teljesen kilátástalan, mert a Rendelet kötelező rendelkezése folytán lévő, hogy a határozaton változtatni nem lehet. Ugyanakkor hangsúlyozza a panaszos azt is, hogy az ilyen helyzet számos jogalanyt érint, mindazokat, akik a Rendelet hatálya alá eshetnek. Így a jogorvoslat hiánya már ennél fogva is alapvető alkotmányjogi kérdés. Továbbá azért is, mert diszkriminatív egy speciális törvény alá tartozók esetében.

4.4. A 22/2012. (V. 11.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kimondta, hogy. „Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az alkotmányjogi panasz jogorvoslat. [...] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja szerinti alkotmányjogi panasz jogintézményének egyaránt elsődleges célja ugyanis az egyéni, szubjektív jogvédelem: a ténylegesen jogsérelmet okozó alaptörvény-ellenes jogszabály, illetve

alaptörvény-ellenes bírói döntés által okozott jogsérelem orvosolása. Ehhez kapcsolódik a jogszabály felülvizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszok esetén másodlagos célként a későbbiekben előforduló hasonló jogsértések megelőzése és ennek révén egyben az alkotmányos jogrend objektív védelme” {3367/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [11], [13]}. Az Alkotmánybíróság a hatáskörére vonatkozó szabályokat saját alkotmányos jogállásával és az adott hatáskör rendeltetésével összhangban értelmezi [vö. Alaptörvény R) cikk (3) bekezdés és 28. cikk], ennek megfelelően járt el – az Abtv. 45. § (4) bekezdésében meghatározott mérlegelési jogkörében.”

Jelen ügyben a szubjektív jogsérelem mellett igen jelentős kérdés az is, hogy az indokolatlan és semmivel nem igazolható diszkriminációt az Alkotmánybíróság a törvény rendelkezéseinek felülvizsgálatával, mindenkre kiható hatállyal meg tudja szüntetni. Ugyanakkor a panaszos esetében a támadott bírósági és azt megelőző közigazgatási döntésnek ezen az alapon történő megsemmisítése valódi jogorvoslatot jelent. A jogorvoslás lehetőségének elve és annak alkotmányos tartalma éppen azt szolgálja, hogy a bíróságok és a hatóságok téves döntése esetén megfelelő módon elhárítható legyen a téves bírói értelmezés vagy elkövetett jogi hiba, függetlenül attól, hogy a téves közigazgatási döntés a megelőző határozatot milyen körben érinti.

IV.

A fenti indokok alapján ismételten kérem, hogy az Alkotmánybíróság az I. pontban foglalt határozott kérelmeinknek megfelelően a támadott bírósági határozatról

állapítsa meg, hogy az nem áll összhangban az Alaptörvénnyel és azt semmisítse meg. Döntését terjessze ki a végzés alapját képező közigazgatási döntésekre és a támadott jogszabályi rendelkezésekre is.

Kecskemét, 2018 február hó 28 nap

 képviselőjében:

Dr. Bende Tibor

ügyvéd

